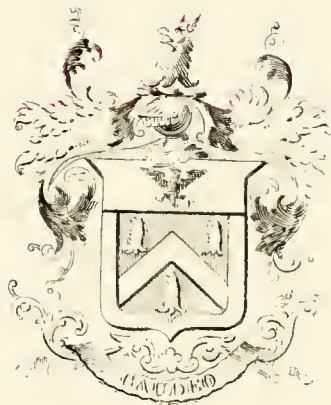
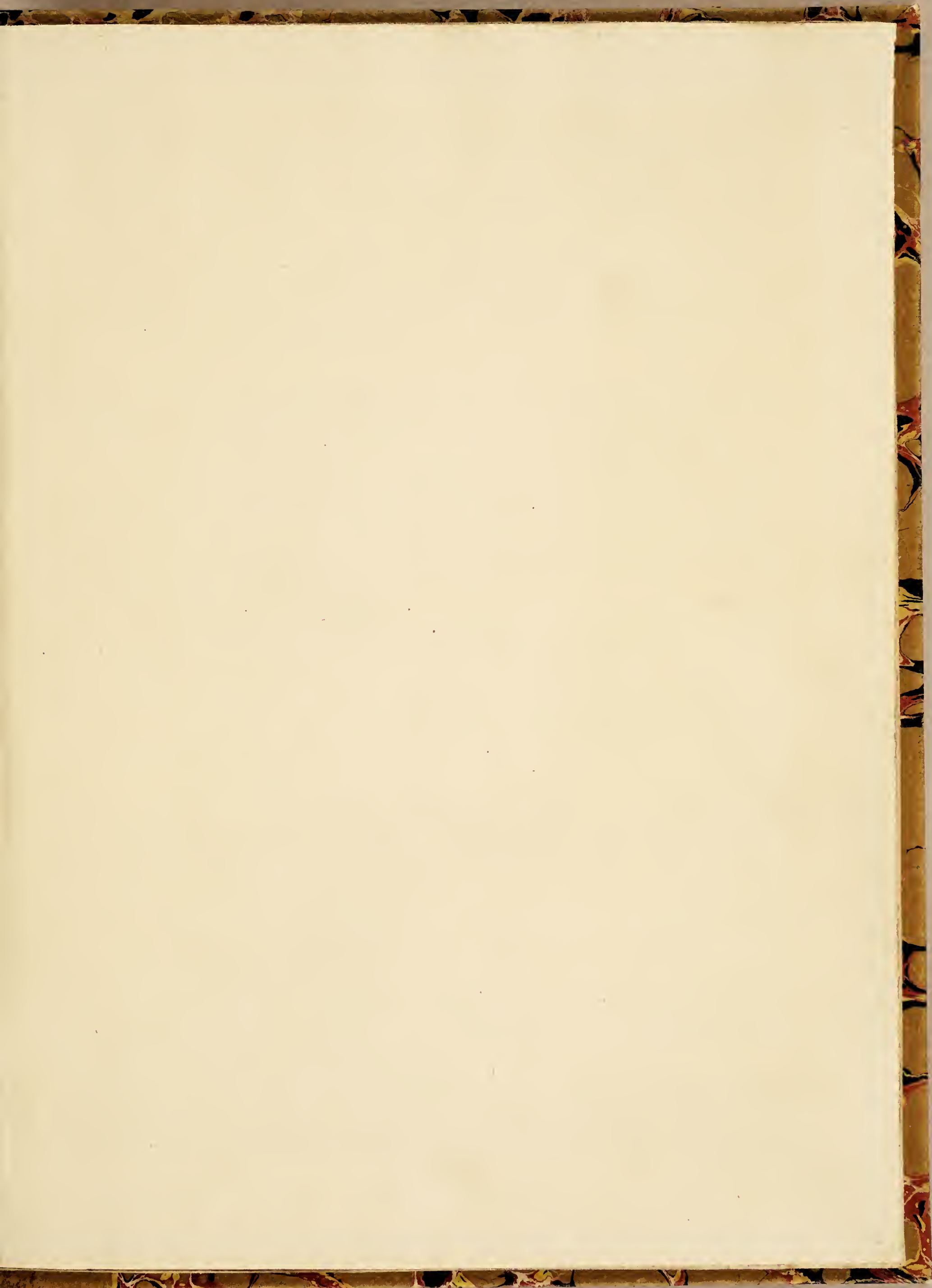

49

John Carter Brown
Library
Brown University

C
H

Parts for following leaves
see below I: 4275

B E D E N C K I N G E,
Over d'Antwoordt der Heeren Bevindt-
 hebbers vande Oost-Indische Compagnie, aen d'Ed: Groot
 Mo: Heeren Staten van Hollandt ende West-Vriesslandt, in
 twee Schriften over-gegeven, belangende de Combinatie
 der twee Compagnien.

Wat verstandig Man en Lief-hebber
 van't Vaderlandt / sal hem niet grootelycks ver-
 wonderen / over d'Antwoordt der Heeren Bevindt-
 hebbers van de Oost-Indische Compagnie / aen de Ed: Groot
 Mo: Heeren Staten van Hollandt ende West-Vriesslandt / onlangs
 over-ghelevert? Aen-gaende de Combinatie van haer met de
 West-Indische Compagnie.

Want Sy-luyden gelast zijnde / ghelijck Sy selfs bekennen /
 om ter Vergaderinge van d'Ed:Gr:Mo:Heeren Staten voorsz / schrift-
 telijck over te geven hare Redenen en Consideratien, waeromme
 voor haer Compagnie onmoghelijk en ondienstigh welen soude,
 mette West-Indische Compagnie te treden in Handelinghe van Com-
 binatie of Vereeninghe, om beyde in een Oostroy en Societeyt ghe-
 bracht te werden. Geven na so langen tijdt van betact / of dat
 haer sulcks was belast / in effette daer op maer dese Antwoordt.
 Dat sy geen sints en willen, noch ghelint zijn, haer met de West-
 Indische Compagnie te vereenigen; nochte naer eenige voorslagen,
 hoe favorabel die oock mochten zijn, te luysteren; Maer ter con-
 trarie, haer Compagnie daer van gesepareert te houden, ende in haer
 Negotie te continueren, sonder renige bewijselfijcke redenen van
 wepgeringe te geven / twelck haer nochtans wel specialick was
 bevolen / ghelijck Sy selfs bekennen.

Wie (segg ick) sal niet verwondert zijn / over dese hare Ant-
 woort: Want Sy weten immers wel / dat Sy noch Recht / noch
 Tref

Tijtel/ noch consent hebben / om op Oost-Indien te handelen
meer als andere Coop-luyden van desen Staet / ten aensien dat
haer Octroy nyt is / en 't Rechte van dien Handel aen 't gemeen is
vervallen: Haer versoeck van continuatie van Octroy / en dien
volgens haer Actien betuygen dat mede: Met wat fatsoen doz-
ben Sy dan seggen / sels tegen die geene / sonder wiens consent
Sy niet een Jacht van 2; Last naer Oost-Indien meer mogen
senden? Dat sy meenen, dat nu den tijdt voor hun geboren is, om
in haer Handel te continueren, sonder haer op eenighe andere in-
sichten, buyten hun limiten, daer van te laten diverteren; maer
dat hun eenlijck incumbert goede sorghe te draghen, om 'gunt sy
geconquesteert hebben te mogen behouden. Hor frap accorderen
dese redenen met haer versoeck? 't Schijnt datse genoeghsam
haer versekeret houden van een nieuw Octroy door hulpe vande
veelbuldige Magistraets personen / hare mede-broeders en an-
dere stercke consideratien / haest te sullen hebben: ofie dat den
Staet van 't Lant haer dat niet sal / kan / noch mach weygeren.

Of nu ter tijt de Propheete van haer eyghen Participanten
de oude Doleanten / niet verbult en is / die Sy in hare klachte/
over hare Bewint-hebbers / aen sijn Dorstelijke Doorzucht-
hepdt Mauritio Prince van Orangien hooger Bemoestelden/
geef ick een peggelijck te bedencken / daer Sy seggen van haer
Bewint-hebbers: Maer het staet grootelijcks te beduchten, datter
hier niet by sal blijven, soo daer niet by tijds in wort versien, ende
dat sy inde possessie blijvende, haer hoornen nu eerst sullen begin-
nen ter dege op te steken, hare autoriteyt haest so hooge rijsende,
dat sy haer selven derven kanten tegen de Souverainiteyt van Hol-
landt, daer na tegen alle de Provintien, en eyndlijck oock teghen
uwe Princelijcke Exceillencie.

Onder-tusschen so vertrouwe ick vastelijck / dat hare Ho: Mo:
de Heeren Staten Generael: Sijn Hoogheydt de Heere Prince van
Orangie: ende hare Ed: Groot Mo: de Heeren Staten vande res-
pective Provintien, die als Vaders ende Voester-Heeren over ons
zijn

zijn ghestelt / hier inne niet anders sullen doen / als tot de Eere
 Godes, ende voort-plantinghe der ware Christelijke Gerefor-
 merde Religie, mitsgaders tot de meeste dienst deser Landen / en
 der selver Ingesetenen / af breuck des Conings van Castilien/
 vermeerdering en bevesting der Commercie en Zee-vaert / ende
 voorts wat rechte ende bilick / noodig en dienstigh sal zijn: ende
 dien volgens / dat sy daer op regard sullen nemen / dat het Oost-
 Indisch Oetrop / welende geexpireert / niet en wert ghepzon-
 geert / noch der selver Negocie wederom aen een geleypareerde
 Compagnie gegeven / maer wel dat de West-Indische Com-
 pagnie daer mede gebeneficeert / ofte dat d'Oost ende West-
 Indische Compagnie / met malkanderen vereenicht werdt.
 Item / Dat sy oock sullen verstaen / gelijk oock alle onpartij-
 dige Lief-hebbers van t Vaderlandt / en verstantige personen
 eendrachtigh van dat ghevoelen zijn / datter ten eynde voorsz/
 geen heylsaumer resolutie ghenomen / en gearresteert / noch beter
 saeck in't werck ghestelt kan werden / als dese Vereeninge van
 d'Oost en West-Indische Compagnien / ofte dat alle der selver
 Handel / Trafficque en Negocie / onder een nieuwe Geocroyzede
 Compagnie getrocken en begrepen werde: Eynlijk / dat sy
 mede goede sozge sullen dragen / dat het goet Recht der Ingeset-
 enen van dese Landen / tot de voorszeyde Handel en Negocie /
 dat nu so veel als d'Oost-Indische Handel aen-gaet / aen haer is
 vervallen / daer by niet te kort gheschiet: Namientlijk / dat een
 peghelijck die't sal ghelieven / daer in sal mogen teyckenen ende
 herideren.

Dus vele in't generael gesept zijnde / laet ons tot de particula-
 riteyten van haer Antwoort treden / en besien wat sy seggen:

Voort Eerst leggē sy Dat sy niet gequalificeert zijn, om met de
 West-Indische Compagnie over de Combinatie in Conferentie te
 komen. 't Welck wonder is dat sy sulcx voort geven: Want zijn
 sy daer toe niet gequalificeert / gelijk sy selfs bekennen / so

en zijn Sy dock niet gequalificeert om de Combinatie / of alle
 Handelinghe van dien so plat af te slaen / ende haer ooren te stop-
 pen voer alle voer-slagen / hoe favorabel die oock schijnen te zyn
 dien aen-gaende / ghelyck Sy doen : Daeromme voelende dat
 Sy veel te verde daer-inne waren ghegaen / en dat Sy reden
 van weygering moesten geven / so brengen Sy dit voort / maer
 Sy en sien niet / dat Sy met eene hare soude van onghehoor-
 saemheyde daer neffens te kennen geven : Want als Sy gelast
 waren / om hare redenen en consideratten aen haer Ed: Groot
 Mo: de Staten van Hollandt en West-vrielandt, schriftelick over-
 te leveren / waeromme voer haer Compagnie onmoghelijk en
 ondienstig soude zyn / om met de West-Indische Compagnie te
 treden in Handeling van Combinatie of Vereeninge / om beyde
 in een Octroy en Societeyt gebracht te werden / so konden Sy
 pimmers daer uyt seer wel begrijpen / dat haer Ed: Groot Mo:
 meeninge en intentie was / dat Sy daer op eerst en al voeren / niet
 alleen 'advijs van haer respective Camers / maer oock van alle
 haer Participanten soude hooren / ende tot dien eynde alle de
 selve (de buyten-lantsche niet gerekent) by een roepen / te weten /
 elck onder sijn Camer / gelyck Sy selfs bekennen / Dat in dierge-
 lijcke sake nootwendigh is . ende sulck oock by alle Societeyten
 hier te Lande gebruyckelick / en dat by pluraliteyt van stemmen
 genomen / en selve ter Vergaderinge van haer Ed: Groot Mo:
 schriftelick inbrengen en over-leveren : Maer in plaetse van dien
 soo beraden Sy haer alene maer met haer Camers / en eenige
 Participanten van haer humeur / ghelyck Sy dat in haer Ant-
 woort genoegsaem te kennen geven / ende niet niet de geheele
 Societeyt / gelyck Sy nochtans schuldig waren / en doch zyn
 te doen / volgens haer eygen bekenente en alle loffelycke ge-
 bruycken : Ende niet het advijs / also by eenige van haer Com-
 pagnie ghenomen / comparer en Sy ter Vergaderinge van haer
 Ed: Groot Mo: de Heeren Staten van Hollandt en West-vrielandt,
 ende refuseren alle Handelinghen tot de Vereeninge van beyde

de Compagnien / ende dat buyten consent / jaer sonder weten
van haer principalen de gemeene Participanten / stellende daer
mede haer gheheelen Staet in perijckel / van t'eenemacl dooz
dese hare weygetinge / van d'Oost-Indische Handel verstecken
te werden : want soo wanneer den Staet van't Landt verstonc
en noodigh achte / dat d'Oost en West-Indische Negotie voort-
aen/aen een Compagnie soude gedefereert werde / en dese Ant-
woozdt vooz de een-parige resolutie en intentie van alle de Par-
ticipanten van d'Oost-Indische Compagnie op-namen / soo
soudese pmmers t'eenemacl die van de Oost-Indische Com-
pagnie / daerinne vooz by gaen / ende dien heelen Handel / of aen
een nieuwe / of de West-Indische Compagnie geven / en haer
daer van ontsetten : Verhalven (sich ick) is op dit haer seggen
van weygheren weynigh regard te slaen : Men soudet (mijns
achtens) wel anders gesien en bevonden hebben / waert dat Sy
alle haer Participanten / van de minste tot de meeste / by een ghe-
roepen hadden / ende de saecke / mitsgaders d'intentie van hare
Ed: Groot Mo: haer behoortlyck vooz gehouden / met die verkla-
ringe / dat Sy nu geen recht meer en hebbē tot d'Oost-Indische
Negotie / boven alle andere koop-Luyden hier te Lande / de-
wyle haer Octroy was geerpireert / ende dat die Handel aen'e
gemeen nu was vervallen / ende dien volghens in de dispositie
soudt van den Staet van't Landt / omme daer over op't nieuwe
te disponeren / so als de selve tot den meesten dienst deser Landen
en af-byeuck des Conings van Spangien / sal noodigh vinden :
Ick ben welcker / Datter niet een van haer Participanten , tot de
Combinatie , met de West-Indische Compagnie soude beweeght
zijn geworden , gelick Sy in haer Antwoozt volmondigh vooz
geven / maer wel ter contrarie Het meeste ghetal , ende de wijsste,
verstand ghe onder haer Als zijnde pmmers seer wel te verstaen
en lichtelick te begrijpen / dat sulcks soude zijn een saecke / de eeu-
wighe welvaert van haer Compagnie betreffende / als mede den
Staet deser Landen aldernootsakelickst / ende vooz den Coning

van Castilien alder schadelijckst te zijn: Ende ist daerom oock seer bedenckelijck/ dat Sy't advijs van alle haer Participanten eygentlijck/ en alieen daerom niet hebben willen nemen/ om dat Sy bzeel den/ dat by pluraliteyt van stemmen goet soude zyn gebonden ende gearresteert / omme niet de West-Indische Compagnie te treden in Handelinghe van Combinatie: Ende soudet derhalven niet dan billich zyn/ dat hare Ed: Groot Mo: haer als noch aen de vergaderinge van alle de Participanten renvoeert: De/ omme der selver intentie te hoorzen / niet spectale last en bevel/ omme niet alleen het plurael advijs en redenen van dien / niet specificatie vande personen der selver / maer oock 'tadvijs en redenen des selven van't contrarie ghevoelen / niet nominatie vande personen van dien/ op te nemen/ ende alle 't selve aen hare Ed: Groot Mo: over te leveren: omme sulcks hebbende 't een en 't ander respectelijck t'examinieren/ende daer dan op te resolveren.

Haer (soudemen oock mogen vragen) wat is sulcx doch van nooden? Den Staet van't Landt / heeft by haer selven alieen maer t'onder-soecken of d'Oost en West-Indische Negocie en Commercie / tot den dienst deser Landen / welvaert der Ingelestenen / ende af-breuck des Conings van Castilien / beter onder een Compagnie dient gebracht en begrepen te werden/ als onder twee gesepareerde Compagnien: Wel-verstaende/ haer ooghen staende op de tegeawoordige Staet van't Landt mitsgaders op d'Oost ende West-Indische Compagnien / en der selver constitutien/ macht/ vermogen/ gelegentheydt en natuere: Ende tot haer meerder gerustigheyt/ so kunnen Sy daer op noch nemen 'tadvijs van verschejde verstandige neutrals personen hier in desen Staet / die by geen van beyde / of by alle beyde de Compagnien geinterresseert zyn / gelijk Sy sulcks wel meermaal vooz desen/ in veel minder saken gedaen hebben: Ende wanneer Sy dan verstaen en oordeelen / ende dat de meeste en gesontste advijsen oock sodanig leggen/ nameentlijck dat het beter waert/ ten eynde voozsz/ dat de voozlepde Trafficque en Negocie onder een

7
een Generale / dan onder twee gesepareerde Compagnien ghe-
bracht wierde / insonderheyt nu ter tijdt / daer den Staet van 't
Landt noch in geen volkomen sekerheydt en is ghebracht / ende
na alle apparencie daer dooz sal kunnen gebracht werden / ende
dat noch buyten kosten van 't Landt / oock selvs met vergrootinge
vande Commercie deser Landen / so hebbé Sy maer dat te resol-
veren / ende aen de respectieve Compagnien sulcx te notificeren /
ende daer neffens haer t'ordonneren / van dien aengaende / niet
malkanderen in besoignes te treden ende t'acorderen: Ende wie
ijer van verstant en ghesondt oordeel hier te Lande / of buyten
's Landts / die dit in haer niet en sal loben en prisen ? en wat
Lief hebben en Patriot van 't Vaderlandt / en Ghereformeerde
Religie / sal hier over Godt Almachtigh niet loben en dancken ?
Als die niet handen daer vpt sal kunnen tallen / dat Hy desen
Staat noch ghenadigh is / ende de selve wil verheffen / en Sijn
Waerheydt, de ware Christelijcke Gereformeerde Religie, onder de
blinde Heydenen vpt bryden ; gelijk sulcks oock d'alder wijste
Coningh Salomon getuyghet / namentlijk: Dat een volck door
gerechtigheydt verhooght en bewaert wert.

Den Staet van 't Landt / sal in 't examineren van dese saecke /
onder correctie / daer op dienen regard te nemen / datmen vooz
desen / by 't rechtten en Octroyeren van de Oost-Indische
Compagnie / daer op onder andere gesien heeft / datmē daer dooz
of dat middel / den heelen Oost-Indische Handel / den Coningh
van Spangien / en sijn Onderdanen soude sien t'ontrucken / ende
de selve hier in dese Landen stabilieren / ende soo sulcks buyten
Oorloge konde geschieden / datmen dan oock de Wapenen niet
en soude ghebruycken : Ende dat alle het selve by de vooz sende
Compagnie betrachte is / sulcks dat sy genoeghsaem tot haer
desteyn is gekomen. Doch wat haer noch soude mogen ontbre-
ken / dat sal dooz de vereeninghe met de West-Indische Com-
pagnie haest gecomedieert werden.

Desgelijcks sal den Staet van 't Landt in 't examineren van
dese

Dese sake daer op oock dienen te letten: Datmen in't oprechten
 bande West-Indische Compagnie / onder andere daer op ge-
 sien heeft / en sulcks van meeninge is geweest / datmen daer door
 den Coning van Spangien / gewapender handt / alle sijn West-
 Indische Landen / indergaders Brasilien, Guinea en Angola
 soude sient ontnemen / waer't moghelijcken desen Staet daer
 mede vergrooten / ende de Regotie der selver Landen onder ons
 te tecken en stabilieren: Ende dat de voorszeyde Compagnie
 haer beste daer toe oock wel heeft ghedaen / ende haer Capitael
 tot dien eynde nock tot tweemaal toe vergroot / doch dat sy tot
 haer of dit voorsz. desseynt / noch niet en is geraeckt / ende dat sy
 niet machtigh ghenoech en is / dat voorsz. by haer seluen upt te
 voeren / sonder merkelycke assistentie van andere: Ja dat sy
 ter contrarie / door hare menigvuldige zware Oorloghe en onge-
 luckige upt-komsten van dien / so seer is verzwackt / dat sy hare
 conquesten tegen den Coningh van Castilien / of eenigh ander
 Spanant / die haer soude mogen aen-tasten / selfs niet machtigh
 en is van haer seluen te defenderen.

Van gelijcke moet mede vast ghestelt / en dese maxime onver-
 anderlick besloten en gevolght werden / en geensints vergeten
 of nagelaten / Namentlick / datmen in alle manieren noch moet
 strachten / omme den Coningh van Castilien / alle sijne West-
 Indische Landen / te wien Peru en nieu Spangien en d' Eylanden
 van dien, fortselick niet de Wapenen voorsz. af te nemen / inder-
 gaders het geene wat hy noch in Oost-Indien meer besit:
 Ende voorsz. alle moet geresolveert werden / door wat middel dat
 men dat selve best sal upt-voeren / en met Gods hulpe voltreckē:
 Namentlick / of door het oprechten van een Generale nieuwe
 Geoctroyeerde Oost en West-Indische Compagnie: of door de
 Combinatie van beyde de Compagnien: of door behoorzijcke en
 suffisante assistentie van desen Staet / aen de West-Indische
 Compagnie alleen te doen: Een van dzien / moet nootzakelick
 (onder correctie) geresolveert worden.

9

Hier by salmen gelieven te considereren dat den Staet van Landt tegenwoordich de middelen en gelegentheydt niet en heeft omme de West-indische Compagnie met soodanighe middelen t'assisteren dat Sy machtich soude zijn / omme den Coninck van Castilien zijne Landen van Peru ende Nieu Spaengien met gewapender hant t'ontweldigen : ende dat ter contrarie zulx met Godes hulpe zal konnē te wegen gebracht werden door t'oprechten van een nieuwe Generale Oost en West-Indische Compagnie / ofte de vereeninge van beyde de Compagnien / ende zulcx zonder eenige hulpe van t'Landt / ja zelfs met vergrootinge vande commertie deser Landen / ende sonder dat de Capitalen van dien int alderminste gepericulieert of vermindert sullen werden / en datmen noch Jaerlickx den Participanten van dien zekerlijck den Interest van t'zelve precijs sal uptkeeren.

Sy sullen oock ghelieven te considereren / dat / waer t' saecke dat de West-Indische Compagnie haer dessein of intentie so vuyt hadden gebracht / dat Sy teghenwoordich Meester van t'heheel West-Indien waren of van t'merendeel van dien / en dien volgens dat Sy alle Jaeren t'sestich / t'seventich tachtich of meer percento vooz profijt aen haer Participanten konden uptdeelen : Ende dat daer en teghen d'Oost-Indische Compagnie niet verder in haer desseinen waer ghekomen dan als Sy waren over twintich of een en twintich Jaer doemen de West-Indische Compagnie hier te Lande eerst op rechte / dat den Staet van t'Landt teghenwoordich soo veel te doen zoude hebben met die vande West-Indische Compagnie als Sy nu te doen heeft met de Bewint-hebbers vande Oost-Indische Compagnie / om haer beyde met malkanderen te vereenighen : soo seer wert d'opinie vande Ingeleutenen deser Landen door hare groote haerzoekichept gederigeert ende dicwils wel tot nadeel van t'ghemeen verleyt ! Zulcx dat den Staedt van t'Landt opt bloote seggen en vooz geven van d'een of d'an-

der Compagnie soo heel veel regart niet moet nemen/maer
 selfs de sake wijselijck overleggen/en resolveren wat voordel
 Staet en Inghesetenen van dien best en proffijtelijckst is ghe
 lijk een verstandich huyl-Wader vat dagelijck doet/aengaen
 de zijne kinderen/waer van hem d'ene looflijc is als d'andere
 ende Insonderheydt als hy siet dat d'ene diet overbloedich
 heeft/niet veel over heeft voor d'ander die gebreck heeft.

Den Staet van't Landt sal oock mede in acht nemen / dat
 ons den Heylighen Geest in Godts Woort / een schoone dier
 gelijcke historie en questis als dese is/ heeft beschreven: Mits
 gaders de Goddelijcke decisie die daer over is gheballen: Te
 weten hoe dat het Landt van belofte zijnde onder de kinde
 ren Israels by lotinge uptghedeelt en gerepartteert/ doch niet
 die conditie dat Sy het selfde met gewapender hant soude
 moeten innemen/ dat de kinderen Ruben/ Gadt ende de halve
 stamme Manasse / hebbende haer vanden overwonnen/ en
 haer quartieren in ghenomen/ eendrachtich van meeninghe
 wierden/ om vzedelijck 'tselvede te besitten/ sonder haer wyden
 in d'Ozloge van haer mede broeders/ d'andere kinderen Is
 rael's te willen vermengen/ tot d'inneminge vande quartieren
 die by lootinghe haer waren toeghedeylt: ende dat Splie
 den by de Israelitische Kegeringe dat selfs so heftich hebben
 gedreven en gesoliciteert datter groote twist dien aengaende
 onder de kinderen Israels ontstont: want den Text seyd
 Num: xxxij. ij. Dat sy daer over spraken met Mose ende den Prie
 ster Eleasar ende tot de Vorsten des volcx: Ende dat Moses/ to
 wechneminge van desen twist ende om tot het voozverhaeld
 dessein te geraken/ namenlijck de inneminghe van't gansch
 landt van belofte/ haer belast en bevolen heeft (Nota) haer me
 haer andere broeders Israeliten te combineren en deselve by
 te staen ende te helpen: Ende dat Sy assulc gebodt haer doo
 Mosem van Godt gegeven/ niet alleenelijck gehoo/ saemlijck
 aenmaemen en belooft na te komen/ maer dat Sy tot een
 teycken

epcken van dien noch teghen Moſem dit ſeyde : namentlijck
 Wy willen ons ruſten voor aen tot dat wiſe brenghen aen haere
 blaetsen : **Item** / wy en willen niet weder te huys keeren tot dat
 en yegelijck zijn erve heeft : **Eynlijck dat Moſes dat ſo wel**
beviel dat hy haerlieden daer op antwoorde : Wannecghy lie-
 den dat doen wilt, ſoo ſult ghy onſchuldich zijn voor Godt en de
 menſchen, en u Lant in eygendom beſitten : Soo ghylieden daer-
 tegen ſo niet doen wilt, ſiet ſoo ſult ghy u aen de Heere beſon-
 ligen, en ſult uwe ſonden ghewaer worden als God u ſtraffen ſal.
Ende dat daer op ghevolcht is / de voorzeyde combinatie der
kindereu Kuben / Gad en halve ſtamme Manaffe met d'an-
dere kinderen Israels haer broederen / en door dat middel
d'inneminge vanc gansche Lant van belofte / dat haer anders
menschelijcken wiſe ghesprocken / ſonder de voorzeyde combi-
natie niet mogelijk hadde geweest te effectuereen.

Tentweede ; ſo ſegghen **Sy** : namentlijck die van d' Oost-
 Indiſche Compagnie dat de combinatie met de West-Indi-
 ſche Compagnie voor haer onmogelijk is : **Ende geven daer**
van deſe redenen : namentlijck om dat verſcheyde notabele
 perſoonen Participanten neffens haer verklaren dat Sy daer toe
 niet gheneghen zijn. **Wie iſſer van verſtant en goet oordeel / die**
hem over deſe redene / ende de verklaringe van dien niet groo-
delix ſal verwonderen ? waert ſaecke dat Sy noch veel Jaren
Octrops hadden / en dat by't meerder ghetal van haer Parti-
cipanten verklaert wiert / dat Sy daer toe niet genegen wa-
ren / ſo ſoude die dan wel een genoegſame reden zijn : maer nu
dat Sy gheen Octrop meer en hebben / dat alle Ingeſetenen
van deſen Staet eben by ſtaet / ſoo wel als Sy / op Oost-Indi-
en te negotieren / ende dattet daeromme by den Staet van't
Landt nu ſtaet / daerinne te diſponeren tot de meeste dienst
van't Lant en alle Ingeſetenen van dien. Soo en kompt deſe
reden mit alderminſte in geen conſideratie : Te meer noch om

dat Sy segghen dat eenige vande voornaemste Participanten dat soo verklaren / ergo niet alle de Participanten van haer Compagnie: Ende dat Sy dien aengaende met hare heele Societeydt niet ghedeliberceert en hebben: Maer of alle de Participanté van d' Oost-Indische Compagnie niet makenderen eendrachtelick dat al seyden/namentlijck dat Sy daer toe niet gelint waren/sullent daerom haer Edele Groot Mo: moeten geloben dat daerom de combinatie onmogelijk is: o neen: veel min dan sullen Sy't geloben/dewijle dat sulx maer a'ken by eenige wort gheseyt: Die vande West-Indische Compagnie sustineren dattet al moghelijk is/ghelutk mede alle trouwe Lief-hebbers en patriotten van dese Staet dat selve is op veelderley manieren oock aengewesen/ende sal noch breder aengewesen werden op de handelinghe vande vereeninge/als haer Edele Groot Mo: gelieven sal die 'tozdonneren: Daer tegen hadde Sy behooren haer redenen en consideratien schriftelick ghestelt en over ghelevert te hebben/en aengewesen dat alle deselve voorlagen niet Practicabel waren: selfs (Nota) als wannec den Staet van't Lant daer toe ghesolveert waer / ende het selvighe onberanderlijck hadde besloten/ofte by foute van dien een gansch nieuwe Compagnie van d' Oost en West-Indische negotie en commertie hiet te Lande op te rechten/ende haer Compagnie te doen dissolveren en haer rekeninghe sluyten: En hadden Sy dan uyt de nature vande saecke zelfs/ende niet uyt de onwillicheyt van eenige/noch van alle den Participanten/d' onmogelickheytde gehaelt moeten hebben: Ende dient hun oock niet vergeten gheseydt te werden/dat/ist by aldien dat dese combinatie onmogelijk is/dooz dien dat eenige vande Participanten daer toe onwillich zijn/dat deselve wederom wel mogelijk is dooz dien datter eenige en mogelijk veel meer willich daer toe zijn en wel genegen. Ergo so komt dese reden gansch in geen consideratie. Doozts so moesten Sy gheconsiderceert hebben dat

dese

den last haer gegeven geheel en tenemael sodanige reden van onmogelickheyt ercludeert/ende hadden sy derhalve die niet behooren gestelt/ende ter vergaderinge vande Edele Groot Mo: Heere Staten van Holland en West-Overflant schriftelick over-gelevert te hebben: want hadde d'intentie van haer Edele Groot Mo: sodanich alleen gheweest om te weten of sy daer toe geneghen waren of niet/so sonden sy dat selve in haren last wel geexpressert hebben: Maer ter contrarie sy wel gheinformeert zijnde/ende dat selfs uyt de mont van de Bewinthebbers van d'Oost-Indische Compagnie/dat sy gansch tot de combinatie niet genegen waren/ende daeromme doock soordeelden dat die onmogelick was/soo ordonneren sy daer van hare redenen en consideratien (Nota) waer op dese onwillicheyt gefondeert was/diese den naem gheben van onmoghelickheyt. Men haer schriftelick over te leveren: sulcx dat sy alnoch schuldich zijn (Nota) een natuerlijke onmogelicheyt aen te wijzen: ende by fout van dien ist vastelijck te gelooven dat haer sulcx onmogelick is.

Staet mede hier te bedencken dat de mogelicheyt of onmogelicheyt vā dese combinatie niet en hangt aende wille vande Participanten van d'Oost-Indische Compagnie/maer wel aen de wille en authoziteyt van den Staet vant Landt: Sulcx als die verstant en goet vout dat d'Oost en West-Indische Negotie voortaan onder een Octroy en Societeyt ghebracht soude werde/soo is dat mogelick/ende aldan sullen die vande Oost-Indische Compagnie/buyten alle twijffel selfs dat toestaen/ende wel middelen daer toe voorlaen: Ende zinder dan eenighe Bewinthebbers en Participanten die noch op haer onwillicheyt persisteren/die sullen haer actien konne verkopen: daer sullen gheen persoonen ghebreken die deselve koopen sullen / ende die in dese combinatie seer wel te vreden sullen zijn: wat kompt dan dese hare onmogelicheyt, die inder daet niet anders als hare onwillicheyt is/hier in consideratie:

Ten derden so gevê Sy vooz en seggen dat dese combinatie van d'Oost en West-Indische Compagnie oock ondienstelijck soude zijn : en gheben daer van dese reden/om dat alsdan haer Capitael 'twelck nu alleentot de Negotie is ghepropotioneert, tot een ander eynde, namentlijk tot d'Oorloghe soude geemployeert werden : Dese redene soude van goede consideratie zijn als haer seggen waerachtich waer/maer daer ghebreekt het aen: Wie heeft haer doch gesept/dat by de Combinatie haer capitael uyt de Negotie getrocke/ende in d'Oorloghe gheemployeert soude werden? Niemand : wie vande West-Indische Compagnie heeft dat willen premitteren? Niemand : wie van den Staet van 't Lant heeft dat opt voozgheflaghen? Niemand : waer is opt sulcx gedacht? nergens : Syn by die vande West-Indische Compagnie / onder haer selfs opt wel diergelicke proposten geweest? Neen : is sulcx oock wel de meeninghe, 'sy by den Staet van 't Lant / of die vande West-Indische Compagnie? O neen int alderminste niet : en salt oock wel nodich zijn of nootsakelijck moeten geschieden als de Combinatie zijn voortganck soude nemen? O neen : wel waerom 't selve dan soo volmondich gestelt en ghelept en de Combinatie daer van beschuldicht? Nergens anders om dan omme deselve by de Edele Groot Ho : Heeren Staten van Hollandt en West-Overflant verdacht te maken/en die volgens oock by alle hooge en lage Collegien en Heeren van 't Lant om deselve daer van te diverteren waert moghelijck : Sy hadden behooren des wilsen Mans reden beter oververdacht hebben / Weest der faecke eerst seker eer ghy daer van spreekt : Sy hadden niet behooren dese Combinatie met soo groote laster en onwaerheyt/vooz alsulcke Ed : Groot : Ho : vergaderinghe te bezwaen/die alken op een bloote Imaginatie/ongefondeerde presumpcie en een onnodige sozge ghesonbreert is en dien volgens haer also met quade middelen niet beholpen te hebben : Van daer uyt kunnen en sullen alle onpartijdige

partypdige lief-hebbers en verstandige perſoonen mede lichtelick begripen. dat ſy gheen ſuffiſante redenen en hebben van ondienſtelicheyt deſer Combinatie. Het welke hier dan wel ſtaet te annoteren.

Doch om haer daerinne tot overbloet contentement te geven, ſo kander by d'onderhandelinghe ſpeciallick van geſproken werden/ende gheresolveert: namentlick datmen de Capitalen voor alle dingen tot de Negotie ſal employeren/ende deſelbe daer oock gheſtadich in houden / ſonder die int alderminſte in d'Orloge of andere dingen aen te leggen want wat Man van verſtant kan dat niet Orzelen? Dat de Capitalen opt onſeker in d'Orloge niet en mogen aengelept en geperticuliteert werden? Wie en ſiet niet dat d'Ooft-Indiſche Compagnie/daerinne voorzichtiger gegaan heeft als de Weſt-Indiſche Compagnie? Wie twiffelt daer aen/dat de Weſt-Indiſche Compagnie alſoo ſeer dat ſullen ſoecken als die vande Ooft-Indiſche Compagnie? Haer aldat kan de grallegeerde ondienſtelickheyt niet goet maken/of aenwiſen: want op dit point vande Capitalen buyten d'Orloghe te houden/zalmen haer volkomen ſatisfactie gheven / ende dat voor alle dinge vaſt ſetten: gelijk mede d'Interesse van dien alle jaren precijs aen de Participanten upt te keeren.

Deſe hare redenen dan van ondienſtelickheyt wech ghenomen zynde/ſoo konnen ſy niet ontkennen of de Combinatie van d'Ooft en Weſt-Indiſche Compagnie is in alle manieren ſeer dienſtlich en nootſaekelijck ghelijck dat oock beſonderlijck voor deſen is aenghiwelen, ende des noot noch byder aengewelen zal werden: En zoudē de Bewinthebbers van d'Ooft-Indiſche Compagnie / haer vorighe reden wech genomen zynde/echter noch by hare gheproponeerde ondienſtelichheyt blijven/ zo zoudē ſy niet alleen andere ſuffiſante redenen daer van moeten inbrengen maer oock alle deſelbe die tot de gediendicheyt en nootſaekelijckheyt by die vande Weſt-Indiſche

Indische Compagnie zijn by ghebrachte / fondamentteelick moeten wederleggen: om 'tzelve by den Starch van 't Landt gezien zijnde / daer op te mogen resolveren: maer dat zal haer onmogheliick zijn: Doch wat valt hier over veel te zegghen? Alle luyden van verstant en oordeel diemen hier over hoorde spreken / verklaren al 'tzamen dat dese Combinatie op het hoochste den Staet deser Landen / d' Ingelestenen van die / de Commercie alhier / mitsgaders de beyde Compagnie zeer dienstech / nodich / profijtelick en nootlaeckelijck is ende vooz den Koninck van Castilien uytermaten schadelijck / ende dat behoorde genoegh te zijn ofte daermede behoorde Sy haer te laten contenteren.

Ten vierde seggen Sy: Dat vermeerdering van Capitael hun niet verstercken maer verfwacken souden mitsgaders dat geen meerder Capitael van de Participanten van noode is: waer op dan mede dit te bedencken staet Ten eerste dat sulck segghen wel een goede schyn van reden heeft ende in consideratie soude komen / so wanneer dat Sy noch veel jaren Octrops hadden en datmen haer meer Capitaels en Participanten wilde obtruderen / tot de Particuliere Oost-Indische Negotie / ende dat Sy geen Participanten noch Capitael meer begeerden: Mitsgaders oock dat Sy niet anders of meer wilde betrachten als 't profijt van haer Compagnie alleen: maer dewille haer 't Octrop ontbrecke / en dat sulcx hier de questie niet en is / maer wat anders soo zijn die redenen hier buyten propoost. Ten tweede dese redenen voldoen oock d' intentie van haer Ed: Groot: Mo: geensints / aen dewelcke soodanighe redenen verctoont en overghelevert moeten werden / daer by naecktelijck bliickt / dat het vooz den dienst van 't Landt en 'twelbaren der Ingelestenen / beter waer dat d' Oost en West-Indische handel in twee bysondere Compagnie begrepen waer / dan onder een Compagnie: gelijck oock mede
Datter

Dattet haer beyder Compagnien profytelijcker en dienstelijcker
 waer / ende ter contrarie / de Combinacie haer beyde schade-
 lijcker : Ende dewyle dese redenen van die natuere niet en zijn /
 so en kan daer inder tegen de Combinacie niet bewesen werde.
 Ten derden. Dewyle d' Oost Indische Compagnie niet dese
 redene / eygentlijck wil seggen / ghelijck Sy oock niet haer vol-
 ghende woorden van dien dat openlijck / en roudt uyt doen /
 namentlijck / dat Sy geen Capitael meer van doen hebben / om
 dat / so Sy sulcks dede / haer profyten daer door te minder soude
 zijn / om dat die onder meerder personen / ofte over meer Capit-
 talen verdeelt soude moeten werden / so en is dat oock geen suffi-
 sante redene om dese combinacie te beletten / dewyle die eygent-
 lijck t'profijt van d'eene / namentlijck d' Oost-Indische / ende
 niet met eene t'profijt van d' andere / namentlijck / de West-
 Indische beooght : Woznamentlijck / als daer nevens vertoont
 wert (gelijck vervolgens ghedaen sal werden) dat het na laten
 van dese Combinacie van d' Oost met de West-Indische Com-
 pagnien / den Staet van't Landt haer Ingeleteren / en de West-
 Indische Compagnie / insonderhepde scyadelijcker en ondien-
 stelijcker soude zijn. Den Staet van't Landt moet vooz haer
 selven / en alle hare Ingeleteren bysonderlijck / daer nae vooz
 beyde de Compagnien ghelijck sozge draghen / en d' een soe lief
 hebben als d' ander / ghelijck Sy oock doen Godt lof : even ghe-
 lijck een goede Vader ghelamentlijck vooz alle syn kindereit
 doet : Haer Actien brenghen dat oock mede en zijn van die na-
 tuere / ghelijckmen dat by haer Placaten op t stuck vande uyt-
 varende Schepen / in Admiraelshappen of in Vloten / neffens
 haer Convoyers gezemanert / ende veel andere saecken klaer-
 lijck siet : Ende dit ooghen wit / en dese intencie gaen hier de
 Oost-Indische Bewindt hebbers voozby / ofte saken daer geen
 acht op / ende beooghen maer alleen het geene haer particu-
 liere Compagnie raecht / dat niet wel gedaen ofte behoorlijck is.

Ten vierden, 't Is mede al te breedt gelyndt / Dat geen meerder
 Capitael vande Participanten van noode is: want haer menigh-
 buldighe op gelichte penningen / soo hier te Lande als in Oost-
 Indien / die veel miljoenen bedragen / ghetuygen wel anders:
 Dan ick weet wel wat uytvlucht Sy hier op hebben: Te weten:
 Dat Sy geen Capitael meer van noode hebben tot uyt-bee-
 ringhe van haer Negotie / om dat Sy penningen genoegh tot
 kleyne Interesse kunnen bekomen: jae so veel als Sy begeeren/
 al waer't tot twee hondert Tonnen Goudes toe: Ende dien-
 belghenz / soo is haer Compagnie profijtelijker met Interest
 penningen haer te behelpen / dan dat Sy haer Capitael daer
 mede soude vergroeten: want alle de selve Capitalen / trecken
 dan maer een simpels Interest / ende haer Capitalen alle o / resten-
 rende winsten die Sy doen: de welke wel vier / vijf en ses mael
 meer bedragen / ende nietter tijdt noch meer bedragen sullen / by
 aldien dat Sy een nieuw Oecrop verkrijgen: Ende in dier voes-
 gen verstaen Sy / Dat vermeerderingh van Capitael hun niet ver-
 stercken, maer verzwacken soude: Dat is / dat het selve oorsaecke
 soude zijn / dat haer winsten soo groot niet souden zijn / om dat
 die nieuwe Capitalen dan mede na proportie van haer oude
 Capitalen inde ghedane winsten soude moeten herideren / als
 boven is verhaelt: dat hier alles niet in consideratie en komt:
 Ten vijfde, Dit haer seggen is oock al te breedt en odiens vooz-
 gestelt / als wilstende daer mede genoeghsaem segghen / dat men
 niet de Combinatie niet anders vooz en heeft / dan hare particu-
 liere Oost Indische profjiten / so wel over de Capitalen vande
 West-Indische / als over de Capitalen vande Oost Indische
 Compagnie te verdeelen / of om onder het preterc vande Com-
 binatie de Oost-Indische profjiten / de West-Indische Com-
 pagnie toe te schuyven: en als de selve haer door buyten kosten
 van't Lande te mantereeren: Waer op tot Antwoorde dient:
 dat de meeninge en intente dat in't alderminste niet en is: maer
 dat is het segghen: Watter geen beter middel tegenwoordigh
 bedacht

Bedacht kan werden/om de geheele Oost en West Indische Ne-
 gotie en Trafique onder desen Staet te trecken / en consequen-
 telijck den Coningh van Castilien / uyt alle der selver Oost en
 West-Indische Landen te verdriven / als de Vereeninghe van
 dese twee Compagnien / ofte een nieuwe generale Compagnie
 hier te Lande op te rechten van gheheel Oost ende West-Indien
 Brasil, Guinca en Angola: want men heeft by experientie bevan-
 den / dat het niet wel moghelijck en is tot het voorszeyde vozz-
 nemen te komen met twee gesepareerde Compagnien: Men siec
 klaerlijck voorszijn oogen / en men kan't niet handen tasten / ja
 een kindt kan't begripen / dat het selve door dese Combinatie/
 of soodanighe nieuwe generale Compagnie kan / en niet Godes
 hulpe / sal te wege gebracht werden: Waeromme soudemen dan
 dat niet in't werck stellen? Ick vrage ofc bilijck soude zyn / die
 groot goet / dese groote saecke / en dit profijt elijck en noodigh
 werck na te laten? alleen om weynige personen die in d' Oost-
 Indische Compagnie herideten ende die daer by alreede schat-
 rijck zyn gheworden / te offenieren / en by nameu haer groote
 profyten wat te verzwacken / op't alder schoonste ghenomen?
 Men seken, Sy verabuseren haer met dit segghen oock groote-
 lijcks: want willen Sy segghen / dat Sy door de Combinatie
 haer verzwacken souden / ten aensien van haer macht en autho-
 riteyt? dat is primiers groot abusys / want een kindt kan't oorz-
 deelen / dat twee Machten zunde te samen ghevoeght / meer
 Machts en Autoriteys hebben als yder in't bysonder: ende
 soo ist oock te verstaen ten aensien van het credit / als mede de
 gunste en het faueur van alle hooghe en lage personen hier te
 Lande: Synlijck ten aensien van't respect / soo by den Coning
 van Castilien onsen Vyandt / als alle andere Coningen en Po-
 tentaren huypen's Landts / wie en verstaet niet dat deser Ver-
 eenighde Compagnie grooter sal zyn dan als Sy nu is?
 D'experientie van alle oude tijden / heeft ons dat oock al te wel
 geleert: Van ghelijcke kan niet waerheyt niet gelept worden /

Datter geen groater of meerder Capitael van noode soude zijn tot d'Oost en West-Indische Negocie beyde / dan tot de Oost-Indische alleen: Sy weten dat oock selfs wel / ende daerom verwonder ick my / dat Sy dit noch sustineren: Ende dat Sy willen vooz-geven / dat de profijten by de Combinatie vooz haer kleynder sullen vallen als nu / dat gaet mede niet vast: en sulcks is maer een bloote presumpcie / ende een ongewisse vreesse: Want soo Godt Almachtigh dese Vereeninge komt te zegenen / gelick dat van alle Vromen / Godzalighen ende ware Gerefomezde Christenen wert vertrouwt / ende upt de puerighe Ghebeden derselver sulcks te verhoop sal staen: Ende dat dien volghens dese Vereenighde Compagnie Meester words van gheheel West-Indien / soo is primers daer niet aen te twiifelen / of de Zarra-licke winsten vooz de Participanten sal eer meer dan minder zijn / alleene daer upt / dan de tegenwoordighe winsten zijn van d'Oost-Indische Compagnie: Wat swaerighepdt is het dan te maken?

Ten vijfde, Soo geven Sy vooz / Dat Sy d'Oorloge moede zijn, ende ghenegen haren Handel in Vrede te possederen: Daer sonde al wat segghen / waer't saccke / dat Sy noch veel Zaren Octroy's in de hant hadden: ende datmen dan haer dese Combinatie vooz leyde: Want wie weet niet / dat haer wil of ghenegenhepdt als dan ghevolght soude moeten werden: ende de sterckste reden soude zijn / om de Combinatie te weygheren: Maer nu / dewyle haer Octroy upt is / ende dat het den Staet van't Landt by staet / ende 't selve in haer macht heeft / omme daer over te disponeren / soo als Sy best sullen bevinden te behooren / ende dien volghens / dat haer wil of ghenegenhepdt nu in geen consideratie komt / soo verbaet dese reden oock t'eenemael: Ende dit stuck hadden Sy behooren beter overdsacht te hebben: maer 't schijnt dat Sy't niet en achten / ende het nieuw Octroy haer niet ontstaen kan.

Onder tusschen / so en is het oock so breedt niet als Sy boorz-
 geven: want hare teghenwoordige Procedures van Oorloge
 in Oost-Indien / geben daer wel andere ghetuygenissen van :
 Ende die oock soude ghelooven / dat Sy uyt de Oorloge sullen
 scheyden / vooz ende al-er / dat Sy alle de plaetsen veroveren en
 vermeerert sullen hebben / die den Coningh van Spangien in
 Oost-Indien noch besit / die soude hem groorelijcks verabuse-
 ren : den tydt sal dat oock anders leeren / by al-dien dat Sy
 maer prolongatie van Oorrop bekomen : sulcks dat dit haer
 segghen niet en is te achten / en alleene maer pro forma ghe-
 nomen moet werden geseydetc zyn / ende by ghebruyck van beere-
 dedene

Maer ghenomen / waer soo / gelijk Sy boorz-geben / dat Sy
 genegen waren / om boorz-aen in ruste en vrede / en dien volgens
 buyten d'Oorloge haer Negotie te continueren : sal den Staet
 van't Landt daer mede moeten te vrede zyn ? ende met goede
 ooghen dat aensien ? ende op die fondamenten een nien Oorrop
 aen haer geben ? aen die (seg ick) die haren Vyant den Coning
 van Castilien / met ghelegentheydt niet en souden willen aen-
 tasten / tot verlichtinghe van hare zware Oorloge hier te Lan-
 den / vergrootinghe van desen Staet / ende de gemeene Com-
 mertie van dien : ende daer mede een middel verlynnen / die Sy
 nu in handen heeft / om alle 't selve buyten hare kosten te wege te
 brengen / tot merckelijcke verlichtinghe van hare Oorloghe / dat
 soude / mijns oordeels / noch recht / noch reden zyn / ende een groot
 mis-verstant : ende wilde ick dan wel weten / waeromme dat
 men trecht der Ingesetenen soude te kort doen / ende de Oost-
 Indische Compagnie soo grootelijcks beneficieren ? 't Is waer-
 omme by den Staet van't Landt wel aen merckens waerdigh /
 ende van sonderlinge consideratie / 't gene wat die vande Oost-
 Indische Compagnie hier seggen / namentlijk / Dat sy niet ge-
 negen zija voortaan eenige Oorloghe meer te voeren : want dan
 heeft Sy van die Compagnie gansch geen verlichtinghe alhier

in hare zware Oorloge te verwachten: ende sal derhalven ghe-
 lieven te dencken / op 'tgeene Moyfes tot Antwoorde gaf aen de
 kinderen Ruben, Gad, en de halve Stamme Manasse, op diet
 gelijcke resolutie / ende haer van gelijcke bejegenen.

Spndtlijck dient hier op noch dit tot Antwoorde / by aldien
 dat nu de Heeten Bewindt-hebbers / met eenighe vande voorsz
 naemste Participanten van de Oost-Indische Compagnie
 moede zijn vand' Oorloghe / ende ghenegen voortaen in brede te
 Begottieren / dat Sy haer Actien kunnen verkoopen; daer sul-
 len andere genoegh ghevonden werden diese koopen / ende seer
 geerne met gelegentheid tot d' Oorlogs verstaen sullen: Wie
 isser hier te Lande van ghesont oordeel / die niet liever in Ordeel
 dan in Oorloge soude willen leven? Maer dat is de questie niet:
 De Vrage is / dewyle datmen door dese Combinatie / den Co-
 ningh van Castilien / met Godes hulpe / in de West-Indische
 Landen sal kunnen ontnemen / of men dat niet doen en sal: en
 so eenige persooven daer te hant niet willen aen houden / offer
 niet wel andere Lief-hebbers gebonden sullen werden / die dat
 geerne sullen doen / beneffens de West-Indische Compagnie?

Ten seften so seggen Sy / Dat sy het voor seker houden, by al-
 dien de twee Compagnien te samen gecombineert werden, dat
 d'Oost-Indische Compagnie eer lange, niet alleen buyten posture
 van haer Handel in Oost-Indien geraken, maer sodanigh van mid-
 del en vermogen vervallen soude, dat 'telve namaels niet reparabel
 soude zijn: Item / Dat de voorseyde Combinatie nootfaeckelijck
 de ruyne van haer Compagnie mede soude brenghen: Doozwaer
 een quaet gevoelen: Een groote beschuldighhe / ende een slechte
 getuygenisse is dit / doch sonder eenigh bewijs of reden daer van
 te geven / ende daerom oock gantsch niet te achten. Hier teghen
 Belick 'tgevoelen vande West-Indische Compagnie / ende het
 oordeel van alle verstandighe en neutrals persooven / dat recht
 contrarie luyt. Ergo / so is 'toordeel vande Bewinthebbers van
 de

de Oost-Indische Compagnie van geen consideratie: Zijnde grootelijks te verwonderen / dat soo wijse kamers / en kloecke Mannen / dese Combinatie soo hoogh ende zwaer dooven beschuldigen / ende dat noch vooz de Ed: Groot Mo; Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, ende dat noch sonder eenige andere redenen meer daer van te geven / als haer simpel goetduncken of gheboelen: Het is niet welghedaen: Sy weten pimmers dat wy Nederlanders vooz een spreck-woordt hebben: 'tIs niet seggen niet te doen: Of seggen en gelt niet: Ende dat de Ed. Groot Mo. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, haer simpel seggen daerom niet en sullen aen nemen: Waeromme dan dese Combinatie soo leelijck af te schilderen ende odicus te maken?

Woch om wat naerder daer van te sprecken / laet ons eens gaen presumeren en selfs raden of gissen wpt wat oorlaecke of reden / dat d' Oost-Indische Gewint-hebbers dat seggen: ende daer op antwoorden: Sy willen mogelijck dit seggen/ Dewijle datmen alsdan / namentlijck / als de twee Compagnien te samen gecombineert waren; de Capitalen van de Oost-Indische Compagnie / die nu tot de Negotie geemplozeert werden / tot de Oorloge soude ghebruycken / ende daer in consumeren / alsoo die wptet maten kostelijck sal vallen / ende naer haer gheboelen van geen effect zijn / in het regard van de groote Macht des Coninghs van Castilien / om sijne Landen te defenderen / ende dat de selve Landen / over al niet sijn Spaensche Partie / dat een bellikeus Volck is / ende stercke plaessen beset zijn: Ende dat derhalven niet anders daer wpt te verwachten staet / dan dat alle onkosten daer over te doen / die veel millioenen sallen bedraghen / t'eenemael verleozen sullen zijn / ende dat onder tusschen de Negotie / by het missen van haer Capitael / van tijdt tot tijdt verminderen / en daer teghen de lasten vermeerderen en wassen sullen / ende dien-volghens / dat daer door haer
Com:

Compagnie of d' Oost-Indische Negotie geheel tot niet sal loo-
 pen / ende haer Capitael t'eenemaal consumeren / dat daer naer
 niet en soude reparabel zijn. Dan daer op dient tot Antwoort:
 Dat' dewijle hier voozen alreede is ghesepde / dat de meeninge
 in't alder-minste sulcks niet en is' datmen de Capitalen vande
 gecombineerde Compagnien in d' Oorloge sal aenleggen / maec
 ter contrarie / alle de selve by de Negotie te laten / soo komt dese
 hare gemaginerde redene t'eenemaal daer mede te vervallen:
 Te meer / dewijle noch dit by die vande West-Indische Com-
 pagnie wordt vooz geslagen: datmen upt de ghemeeene profitten
 van de generale Negotie ende Conquesten / Jaerlijcks noch
 seckerlyck aen de ghemeeene Participanten / d' Interesse van
 haer in gelepde Penningen sal upt-keeren / ende datmen d' overs-
 schot vande winsten en Conquesten / en dat noch maer eenighe
 weynigh Jaeren / in d' Oorloghe sal employeren / en dat noch
 niet eer / vooz dat die in Cassa zijn / daer men reeckeningh en
 staet op kan maecten: Nu wilde ick wel weten / hoe dat sooda-
 nige Oorloge / de ruyne soude kunnen zijn vande Compagnie?
 selfs al mis-luckte alle haer Aenslagen: want ten quaetste ghe-
 nommen / soo kunnen maer eenighe extraordinarie profitten daer
 by vermist werden: Waer teghen dan te hopen staet / dat Godt
 de Heere, hare Wapenen soodanigh sal zegheuen / dat Sy
 in weynigh Jaeren Meester sullen zijn van Peru ende Nieuw
 Spangien, weleke Conqueste van soodanighe inportantie sal
 zijn / dat Sy Jaerlijcks daer upt alleen soo groote upt-deelin-
 ghe aen hare Participanten sullen kunnen doen / als de Oost-
 Indische Compagnie opt heeft ghedaen: Boven en behalven
 wat noch de Oost-Indische Handel sal geven: Is dat nu
 niet wel te avontueren / om soo groot goet aen desen Staet /
 en de Inghelerten van dien / ende alle Participanten van
 dien / ist moghelijck te wege te brengen? behoorde hier wel een
 woordt tegen gespoken te werden?

't Is waer d' Oorloghe zijn onseker en kostelijck/maer daer uyt en volghet niet datse tenemaal en altyt sekerlijck onseker zijn/ en datmen daerom alle goede aenslagen sal verachte/die niet zwarigheden vermengt zijn/ende nimmermeer resolveren yet notabels in handen te nemen: hadden de Grieken en Romeynen soo zwaerhoof dich in haren tyt geweest/Sy souden noyt die eer vercreghen/die schatten ghewonnen/de Steden verobert noch de koningen en Landen bedwongen hebben/ daer over Sy nu door hare mannelijcke en couragieuse resolutie getriumphceert hebben: d' actien van onse voorszaten laten ons dat mede: desen Staet is daer van oock een lebendige getuygen: en alle Historien die zijn daer van vol: waer uyt ick dan beslypte dat dit haer seggen mede teeneemaal konit te verdwijnen.

Men soude noch dit daer by kunnen voegen/dat/ingeballe die vande Oost-Indische Compagnie van sodanich gevoelen zijn/ende daeromme tot de Combinatie ganschelijck niet genegen/dat den Staet van't Lant daer geen regart op heeft te nemen / maer dien onbermindert eben wel met dese resolutie konnen voortgaen / ende dan resolveren een gheheel nieuwe Generale Compagnie hier te Lande op te rechten van d' Oost en West-Indische handel bepde: ofte aen de West-Indische Compagnie d' Oost-Indische handel te geven: Ende dat dan d' Oost-Indische Compagnie daer op haer rkeninge sal sluyten / ende aen haer Participanten haer Capitalen met de winsten dierder noch zijn nyckeeren.

Enige goetgunstighen van d' Oost-Indische Compagnie vergheyncken dese Combinatie by een houwlijck / ende de Oost-Indische Compagnie by een ruycke Wyer / ende de West-Indische Compagnie by een arme Bruyt / willende daermede seggen gelijck als sodanich houlijck niet redelijck is/dat dien volghens oock dese Combinatie onredelijck soude zijn. Maer alle sodanighe personen verabusieren haer grootelijck

telijck in haer voorszeyde comparate en conclusie: want daer
 wort niet gheproponeert noch versoicht gen eenich p van goet
 o Capitalen: dat elc half en half plompelijck in alles soude ge-
 nieten by de Combinatie o neen: Maer datmen aen weder
 zijde elck zijn effecten sal taxeren en begrooten/door onpartij-
 dige personen/ende soo dan de West-Indische effecten so veel
 niet wien brengen dat sal dan die Compagnie niet gelt sup-
 pleren/oste d' Oost-Indische Compagnie sal sulcx dat haer ef-
 fecten beter zijn / vooz af aen haer Participanten wikeeren/
 om ghelijck te staen met de Capitalen vande West-Indische
 Compagnie: Wie kan in dese gelegentheyt de West-Indische
 Compagnie by een arme Bruyt ofte Bruygom vergelijcken?
 niemant. Ja eben so wepnich als d' Oost-Indische Compagnie.

Nu soude yemant mogen seggen en vragen: wel die vande
 Oost-Indische Compagnie/zijn immers soo goede Patriot-
 ten en Liefhebers vanc Baderlant als die vande West-Indi-
 sche Compagnie: Sy verstaen't alles so wel/en konnent im-
 mers oock soo wel overleggen en begripen als die: waerom-
 me datse nochtans so hart en stijf zijn tegen dese vereeninghe?
 daer op dient tot antwoordt: 'Tis waer/of altyt/ick gheloovet
 vastelijck dat Sy seer goede Patriotten en Lief hebers zijn
 van desen Staet/ende groote vbanden van den Koninck van
 Castilien/so wel als die vande West-Indische Compagnie:
 Ick houdese oock daer vooz: ebenwel dewijle dat buyten alle
 questie/oock volgens 'tadvijs van alle onpartijdighe en ver-
 standige personen/de Combinatie van d' Oost en West-In-
 dische Compagnien/vooz desen Staet/mitsgaders haer In-
 gesetenen/ende tot afbreuck onses vphants seer nootlaeckelijck
 en dienstich is/en so te seggen de eenighe remedie/menschelijc-
 ker wijse gesproken / omme buyten kosten van't Landt desen
 Staet haest in volkomen versekertheyt te brenghen/ende dat
 de Bewinthebers van d' Oost-Indische, Compagnie / mit-
 gaders

ders eenige vande voornoemde Participanten/ ebenwel daer toe niet en willen verstaen en resolveren/ ja met lijf en ziel daer tegen zijn/ en sulcx by alle middelen dat zoeken te weeren / zoo moeter nochtans/ zoudemē zeggen/ eenige reden of oorzaecken wesen/ waeromme dat Sy daer tegen zijn/ en 'tzelve zo heftich tegen gaen : en soude daer op pemandt mogen vragē : welck die waer ?

Daer op dan tot antwoord dient : dat ick geen andere redenen daer van kan bedencke als hare groote giericheyt/ of haer Particuliere Interest die Sy vreesen daer by te zullen lijdē/ ende dat Sy alsoo verblint zijnde / en inghenomen door dese menschelicke quade affecten/ geen reden willen plaets geben/ en voor alle bilickheyt haer ooren stoppen.

Ten tijde vande voleantien / als wanneer de Bewinthebbers van d' Oost-Indische Compagnie/ oock sonder communicatie van hare gemeyne Participanten/ gelijk Sy oock nu doen/ prolongatie van Octroy verlochten en vercregen. doen beschuldichde de voornoemde Voleanten haer ten naesten by vande selfde foute / en oorzaecke waeromme dat Sy de voorszepde prolongatie verlochten : seggende in hare klachte aen de Heere Prince van Orangien Mauritio hoogh loffelijcker gheachten overgelevert/ onder andere Ende wat souden de Participanten in toekomende goets vande Bewinthebbers te verwachten hebben, die te vooren tot hare quade practijquen voornementlijck zijn gedreven gewcest door hare giericheydt, soekende met koopen, verkoopen, leverantien, Monopolien, groote provisien, het stroyen van quade geruchten, en valsche Staten, om d'actien te doen rijfen en dalen, haer te verriyken, en tot vielen pryfen de Compagnie inslockende, haer alleen Meesters in Indien te maken. Item/ dat Sy doort nieuwe Octroy vande vreesse verloft waren van behoerlijcke rekeningē te doen :

Maer laet ons dit haer ghibreck of deze hare sieckte wat naerder gaen beschrijven.

Ten eersten, **Sy** weten dat haren Staet in Oost-Indien genoeghsaem gebracht is tot haer langh ghewenste eynde en dien volgens tot zyn volkomen perfectie / daer **Sy** lange naer getracht hebben / ende om waer toe te komen / **Sy** veel Bilionnen onkosten gedaen hebben: ende veel Jaren versteten / gelijk **Sy** dat ront uyt by haer antwoord te kennen gheben / en zeggen: en zyn daer uyt van die meeninge of dat ghevoelen / dat nu een gulden tijdt vooz haer vooz handen is: namentlick dat **Sy** nu van Jaer tot Jaer meer en meer profijten / en dien volgens oock grooter en grooter uytdeelinghe zullen doen: ende dat zoodanigh haer zaecke zal toenemen dat zy in weynich Jaren tijds Jaerlijck een Capitael / of daer ontrent / zullen konnen uytdeelen ende oock zelfs genieten: Dit is dan d'eerste reden van hare wepgeringe waeromme dat **Sy** de combinatie niet konnen toestacn: dewyle **Sy** vreesse dese beneficie daer by te zullen missen.

Ten tweede, **Sy** houdent oock daer vooz / dat dooz zoo groote uytdeelinghe / die sy meenen nu vooztaen te zullen doen en te genieten / hare actien metter tijdt / oock zullen naer advenant in prijs rijzen: namentlick daer die nu vier hondert en vijftigh of daer ontrent gelden / dat die van tijdt tot tijdt tot vyf hondert / vyf hondert en vyftigh / ses hondert / ses hondert en vyftigh / ende zoo vervolgens tot acht hondert en meer zullen loopen: dat is / dat **Sy** vooz eck honderdt gulden Capitael die sy daer in hebben zoo veel kriyghen zullen als **Sy** die komen te verkoopen / ofte hare kinderen na haer doot. Ende wie twiffelt daer aen / dat haer actien niet en sullen een heel Capitael binnens Jaers oploopen alleen dooz de gifte van een nieu Octroy / zoo **Sy** die bekomen?

Dit selve en 'thoven verhaelde kan men mercken uyt hare voozs antwoord daer **Sy** segghen: Dat hare saecken in Oost-Indien eyndlijck ghebracht is tot het eerste ooghenmerck vande
geme-

gemeene Participanten : **I**tem / dat haren handel nu is ghestabileert : **I**tem / dat haer Compagnie nu secker is : **I**tem / dat Sy verkregen hebben daer sy soo lange naer gewenscht en ghewacht hebben : waer uyt dan (als gheseght) ick besuyte / dat Sy van dat gehoelen zijn en ghelooven / hebben zoo groote uytdeelinghe gedaen en ghenoten / en zijn haer actien in prijs toe vijf hondert / en daer boven opgheloopen / als wanneer haer saecke noch onghestabileert en onsecker was / en dat Sy tot haer intentie noch niet waren gekomen / dat Sy soodanighe beneficien sullen genieten nu deselve ghestabileert en seker is / ende dat sy tot haer voornemen geraecht zijn.

't Selve kanmen oock by d' uytdeelinghe van't voorszeden Jaer ghewaer werden / verstaen en besuyten : want hebben Sy vijf-en-tsestich ten hondert doen uytghedeelt daer haer Staet noch tot zijn intentie en perfectie niet was ghekomen / en onghestabileert was / soo sullen Sy ongetwijffelt de boven verhaelde beneficien ghenieten / nu Sy tot de perfectie en haer voornemen zijn ghekomen / ende dat haer saecke nu ghestabileert is :

Nu dese voorszeyde apparente winsten vreesen Sy door dese gheproponeerde combinatie te missen : dewijle Sy haer niet en kunnen inbeelden dat by deselve alsulcke profuten te verwachten zijn : daer Sy haer nochtans wel lichtelick in konde verabuseeren en bedrogen vinden.

Ten derde, Daer is noch een rede van gierigheydt die de Bewinthebbers particulier raecht / en heftich moveert omme dese combinatie teghen te spreken : namentlijck haer groote provisien / die sy nu alle Jaren by haer administratie Jaerlick ghenieten / die voorelck Bewinthebber / vier / vijf / ses en meer dupsent guldens alle Jaren importeert / en die Sy vreesen / en dat niet sonder reden / by de combinatie te sullen moeten misse of altydt het meeste deel.

Ten vierde, Soo isser noch dese reden van gierigheydt: Dattet wel te ghelooven is dat Sy groote parthijen actien op tijdt ghekocht of verkocht hebben / warr van Sy dooz dese combinatie / de profijten soude moeten missen / dooz dien alle deselve contracten nootsaeckelijck geannulleert soude moeten werden / ende dat Sy daeromme soo heftich daer tegen zijn / om alle die profijten niet te missen.

Ten vijfde, Soo kunnen oock dese reden van gierigheynt haer te laste brenghen / namentlijck / dat Sy vreesen dat dooz dese combinatie haer Capitale actien / die in prijs al over de vijf hondert zijn geweest / grootelijck sullen afflaen / en lichtelijck maer op drie hondert en noch minder sullen loopen: dooz dien dat by de voorszepde combinatie lichtelijck haer effecten niet veel meer waerdich gebonden sullen werden / alle opghelichte penninghen en schulden betaelt zijnde: Nu dese schade vreesen Sy mede te liden by de combinatie / ghelijck dat nyt het besluit van haer leste antwoordt lichtelijck is te vatten: daer Sy dese reden van haer versoeck / aengacnde de continuatie van haer Octroy / aen d' Edele Groot Ho: Heeren Staten van Hollandt en West- Vriesslandt / gheven: namentlijck op dat de Compagnie niet langer in onsekerheynt gehouden en werde, tot groote schade vande gemeene Participanten, welcke haer Capitalen by langer uytstel nootsaeckelijck sullen komen telyden.

Ende soudemen daer op moghen segghen en vraghen / dat sulcx haer eygen schult is / Sy hebben wel gheweten dat haer Octroy quante expireren / ende konden wel bezwoeden dat lichtelijck by den Staet van t Landt anders daerinne ghedisponneert soude werden: Sy hadden haer Actien in tijds moghen verkoopen: ofte oock goede sorge ghedragen te hebben / dat die soo hoogh niet en waren ghelooopen: In alle ghevallen zijn die soo veel waerdich / dat d' effecten soo veel sullen
uyt

31

uytbrengen inde combinatie/wat hebben Sy met den afflaey
te doen? Synse soo veel niet waerdich/soo soudet jammer syn
dat een ander soo veel daer by bekocht soude zyn: 't is beter
dat Sy/die schade lyden/die de profyten gehadt hebben / dan
een ander die noch gheen profyten ghenoten heeft: eyndelyck
soo lange als men syn gelt van eenich goet niet en heeft/so kan
men gheen winst rekenen / waer van het ghepasseerde vande
Culpen een levendich exempel is.

Ten selste, Soo soudemen noch dit voor de leste reden kon-
nen bybrengen/waeromme dat Sy tegen dese combinatie so
heftich stryden: namentlyck dat Sy vreesen voor het sluyten
van hare langhe onghesloten rekeninghe/daer de Doleonten
haer al van beschuldighden: waer op ick segghe/ dat Sy dien
aengaende geen vzetse behoeven te hebben / by aldien dat Sy
haer devoir hebben gedaen / ende alles trouwelick gheadmi-
nistreert.

Hier uyt is nu wel te vatten/waerom dat sy gheensints tot
de combinatie en willen verstaen:ende waeromme dat Sy op
den voorslach van dien haer Ed:Groot Mog: voor antwoort
geven: dat sy daer toe, hoe schoon deselve haer oock voorge-
dragen en opgepronckt mochte werden, gantsch niet genegen
zijn, ofte eenige de minste genegentheyt daer toe ymmmermeer
krijgen sullen: **Item**: dat Sy uyt de Deductie vande West-Indi-
sche Compagnie niet en kunnen aennemen eenighe reder en, de-
welcke yemant vande Participanten soude kunnen bewegen, om
van een ander gevoelen te sijn: **Item**: dat sulx is haer onveran-
derlijcke resolutie op dat point vande vereeninghe der beyde
Compagnien, in de Cameren van Hollant en West-Vrieslant, een-
parich gearresteert ende in de Camer van Zeelant geapprobeert:
Item/ dat de convocatie van haer Vergadering van Seventien, op
dat point, onnoodich is.

Desgelijck kan nu een ygelijck seer wel verstaen/om wat oor-
saecke

32
faecke dat sy de voorszeyde combinatie by d'Edele Groot Mo:
Heeren Staten van Holland en West-Vriesslant so odieur ma-
ken / en so verachtelijck / hoewel sonder reden daer van spre-
ken: namentlijck / dat sij't voorseker houden, by aldien beyde
Compagnien te samen gecombineert wierden, de Oost-Indische
Compagnie eer lange niet alleen buyten posture van haeren han-
del in Oost-Indien geraken, maer sodanich van middel en vermo-
gen vervallen soude, dat tselve namaels niet reparabel soude zijn:
Item / dat haer Compagnie daer by soude verswaeken: Item
dat deselve nootsaeckelijck de ruyne van hare Compagnie mede-
brengen soude:

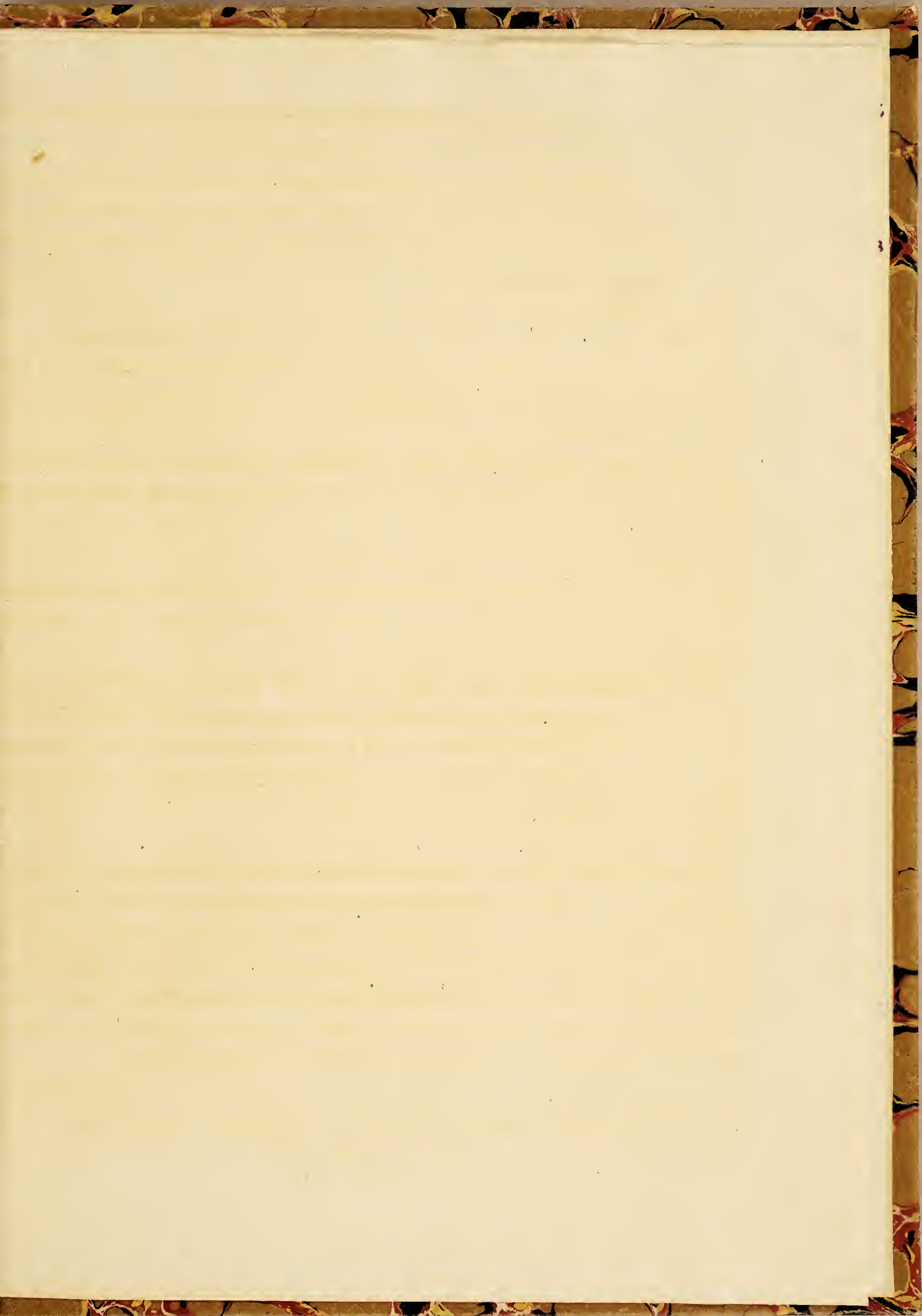
Men sal nu lichtelijck oock kunnen begrijpen / wat redenen
haer moveert / omme de prolongatie van haer Octroy so hart
te solliciteren en tselve by den Staet vantlant / en alle lieden van
dien int besonder te recommanderen; gelijck oock insonder-
heyt by sijn hoocheyt de Heere Prince van Orangien: onae-
gesien dat Sy by alle haer Participanten daer toe niet ge-
last sijn:

En wie sal daer aen twijffelen / dat Sy niet die van Vriess-
lant / die niet gewelt part in haer Compagnie begeeren / on-
der de hant sulcx belooven sullen om dan met hulpe derselver
haer prolongatie te beter te bekomen: want 'tis een waerach-
tich spreekwoort: Eygen baat, is kloeck van raad, maer doet veel
quaet.

Hoer schadelijck nu dit haer booznemen / dese haere resolutie /
en sollicitatie is / soo voor den Staet van dese vereenichde Ne-
derlanden en Ingesetenen van dien / als oock voor de West-
Indische Compagnie ende gemeeyne Zeevaert en Trafique
ders Landen / soude ick nu niet eene welaenwisen maer om u
o Leser met mijn disconrsen niet al te moede te maken / soo sal
ick dat tot opeen ander tijt upstellen / ondertusschen

Vaert Wel.

E N D E.

12711

- *Thymus*

1922

edenckinge over d'antwoordt der HH. bewindthebbers van
de Oost-Indische Compagnie aen de Staten van Hollandt
ende West-Vrieslandt, belangende de combinatie der
twee compagniën. Without place. (1644). 4to.

Sewed.

Gld. 25.-

Reflection on the answer of the directors of the
East-Indian Comp., relatif to the combination of this
Compagny to that of the West-Indian one.-

Rather scarce.

The same piece as under Asher No.202, but an other
edition.

Cat.

F 644

T3 4110

